

LIETUVOS RESPUBLIKOS APLINKOS MINISTRAS
ĮSAKYMAS
DĖL APLINKOS MINISTERIJOS VIDAUS KONTROLĖS POLITIKOS APRAŠO
PATVIRTINIMO

2021 m. liepos 22 d. Nr. D1-424
Vilnius

Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos vidaus kontrolės ir vidaus audito įstatymo 4 straipsnio 3 dalimi ir Lietuvos Respublikos finansų ministro 2020 m. birželio 29 d. įsakymo Nr. 1K-195 „Dėl vidaus kontrolės įgyvendinimo viešajame juridiniame asmenyje“ 4 punktu,
T v i r t i n u Aplinkos ministerijos vidaus kontrolės politikos aprašą (pridedama).

Aplinkos ministras

Simonas Gentvilas

APLINKOS MINISTERIJOS VIDAUS KONTROLĖS POLITIKOS APRAŠAS

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Aplinkos ministerijos vidaus kontrolės politikos aprašas (toliau – aprašas) parengtas įgyvendinant Lietuvos Respublikos vidaus kontrolės ir vidaus audito įstatymą, Lietuvos Respublikos finansų ministro 2020 m. birželio 29 d. įsakymą Nr. 1K-195 „Dėl vidaus kontrolės įgyvendinimo viešajame juridiniame asmenyje“.

2. Aprašas nustato Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos (toliau – ministerija) vidaus kontrolės pagrindinius tikslus, principus, sistemą ir jos elementus.

3. Ministerijos vidaus kontrolė – tai visų kontrolės rūšių sistema, kuria siekiama užtikrinti ministerijos veiklos teisėtumą, ekonomiškumą, efektyvumą, rezultatyvumą, skaidrumą, strateginių ir kitų veiklos planų įgyvendinimą, turto apsaugą, informacijos ir ataskaitų patikimumą ir išsamumą, sutartinių ir kitų įsipareigojimų tretiesiems asmenims laikymąsi ir su tuo susijusių rizikos veiksnių valdymą.

II SKYRIUS MINISTERIJOS VIDAUS KONTROLĖS PAGRINDINIAI TIKSLAI IR PRINCIPAI

4. Ministerijos vidaus kontrolės pagrindiniai tikslai:

4.1. užtikrinti, kad ministerijos veikla būtų vykdoma įstatymų ir kitų teisės aktų nustatyta tvarka pagal patvirtintus strateginius, metinius veiklos planus, programas ir procedūras;

4.2. užtikrinti, kad ministerijos turtas būtų apsaugotas nuo sukčiavimo, iššvaistymo, pasisavinimo, neteisėto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo ar kitų neteisėtų veikų;

4.3. užtikrinti, kad informacija apie ministerijos finansinę ir kitą veiklą būtų patikima, aktuali, išsami, teisinga ir pateikiama teisės aktų nustatyta tvarka.

5. Ministerija, vykdydama veiklą, laikosi patikimo finansų valdymo principo, grindžiamo:

5.1. ekonomiškumu, kuris suprantamas kaip minimalus išteklių panaudojimas užtikrinant vykdomos veiklos kokybę;

5.2. efektyvumu, kuris suprantamas kaip geriausias naudojamų išteklių ir vykdomos veiklos santykis kiekiu, kokybės ir laiko požiūriu;

5.3. rezultatyvumu, kuris suprantamas kaip nustatytų veiklos tikslų ir planuotų rezultatų pasiekimo lygis.

6. Vidaus kontrolė ministerijoje įgyvendinama laikantis šių principų:

6.1. aktyviausiai turi būti stebimos tos ministerijos veiklos sritys, kuriose susiduriama su didžiausia rizika;

6.2. vidaus kontrolės įgyvendinimo sąnaudos neturi viršyti dėl atliekamos vidaus kontrolės gaunamos naudos;

6.3. turi būti pasiekti vidaus kontrolės tikslai;

6.4. vidaus kontrolė turi būti proporcinga rizikai ir neperteklinė;

6.5. vidaus kontrolė turi būti nuolat tobulinama atsižvelgiant į pasikeitusias ministerijos veiklos sąlygas;

6.6. vidaus kontrolė turi būti įgyvendinama nuolat.

III SKYRIUS VIDAUS KONTROLĖS SISTEMA

7. Vidaus kontrolės sistemą sudaro šie elementai:

7.1. vidaus kontrolės aplinka apima ministerijos organizacinę struktūrą, ministerijos valstybės tarnautojus ir darbuotojus, dirbančius pagal darbo sutartis (toliau kartu – darbuotojai), ministerijos veiklą reglamentuojančius įstatymus ir kitus teisės aktus, veiklos procesus;

7.2. rizikos vertinimas apima rizikos veiksnių, galinčių sutrukdyti vidaus kontrolės tikslų siekimą, įvardijimą ir jų įvertinimą;

7.3. rizikos valdymu siekiama sumažinti neigiamą rizikos veiksnių poveikį ministerijai;

7.4. vidaus kontrolės komunikacija apima tinkamą darbuotojų informavimą apie jų pareigas, vidaus kontrolės tikslus ir priemones; informacijos darbuotojų apie vidaus kontrolės įgyvendinimą ir pastebėtas problemas surinkimą; vidaus kontrolės ataskaitų teikimą išorės informacijos vartotojams;

7.5. vidaus kontrolės stebėseną apima nuolatinį ir periodinį ministerijos veiklos ir procesų stebėjimą, vertinimą ir tobulinimą.

8. Ministerija užtikrina, kad darbuotojai turėtų tinkamą kvalifikaciją, pakankamai patirties ir reikiamų įgūdžių savo pareigoms atlikti, sudaro sąlygas kelti kvalifikaciją atsižvelgiant į besikeičią aplinką ir naujas užduotis. Darbuotojai turi būti tokios kompetencijos, kad galėtų suprasti vidaus kontrolės organizavimo, įgyvendinimo, palaikymo ir tobulinimo svarbą.

9. Nustatoma aiški ministerijos organizacinė ir valdymo struktūra su horizontaliais ir vertikaliais informavimo ir atskaitomybės ryšiais, kiekvieno darbuotojo funkcijos veiklos ir vidaus kontrolės procesuose. Organizacinė struktūra detalizuojama pareigybių sąrašė, struktūrinių padalinių nuostatuose, darbuotojų pareigybių aprašymuose.

10. Atliekant vidaus kontrolės vertinimą, taip pat vertinamas ministerijos organizacinės struktūros tinkamumas ir, esant poreikiui, ji keičiama aplinkos ministro įsakymu.

11. Užtikrinant tinkamą ministerijos veiklos procesų vykdymą ir kontrolę, ministerijoje sudaromas procesų žemėlapis, kuriame nustatomi ir aprašomi pagrindiniai, valdymo ir palaikomieji procesai, jų tarpusavio ryšiai, už procesų valdymą atsakingi procesų savininkai.

12. Procesų savininkais esantys ministerijos darbuotojai yra atsakingi už savo valdomų procesų tinkamą vykdymą, procesų atitiktį teisės aktams, ministerijos struktūrai. Procesai proceso savininko privalo būti keičiami pasikeitus susijusiems teisės aktams, ministerijos struktūrai ar kitais atvejais.

IV SKYRIUS RIZIKOS NUSTATYMAS IR JOS VALDYMAS

13. Rizikos nustatymas: identifikuojami rizikos veiksniai, galintys turėti neigiamos įtakos ministerijos veiklai.

14. Rizikos vertinimas: vertinama kiekvienos nustatytos grėsmės atsiradimo tikimybė, prognozuojamos jos pasekmės, preliminariai nustatomas priimtinas rizikos lygis.

15. Rizikos valdymas: rizikos nustatymas, rizikos vertinimas, sprendimų dėl neigiamos įtakos sumažinimo iki priimtino lygio priėmimas ir įgyvendinimas, periodišką rizikos veiksnių peržiūrėjimas.

16. Rizikos valdymo priemonės: įgaliojimų, leidimų suteikimas, funkcijų atskyrimas, prieigos prie turto, dokumentų ir duomenų ribojimas; atskiriamas teisių atlikti finansines ir ūkines operacijas suteikimas, atskiriamas kompiuterizuotų informacinių sistemų administravimas ir jų turinio valdymas.

17. Rizikos sritys, kurias ministerija turėtų vertinti: kontrolės aplinka; veiklos ir kontrolės procedūrų sudėtingumas; struktūros, sistemų, procedūrų pasikeitimai; strateginių planų ir programų vykdymas; informacinių technologijų panaudojimas; audito metu nustatyti trūkumai; įvertintos pažeidžiamiausios ir rizikingiausios veiklos, kitos, ministro nuomone, svarbios sritys.

18. Nustatomos veiklos sritys, kuriose gali kilti interesų konfliktų, jų skaičius sumažinamas iki minimumo. Darbuotojų funkcijos atskiriamos taip, kad būtų vengiama interesų konfliktų.

19. Ministerijoje nustatomi metiniai ir strateginiai veiklos tikslai. Strateginio planavimo dokumentuose ministerijai aiškiai išskirti veiklos tikslai padeda tinkamai nustatyti ir įvertinti su jais susijusius rizikos veiksnius.

20. Padaliniai, į kurių funkcijas įeina rizikos vertinimas, sudaro rizikos veiksnių sąrašus, nustatytus rizikos veiksniais vertina pagal jų reikšmingumą, pasireiškimo tikimybę bei poveikį ministerijos veiklai, numato veiksmus, kurie turėtų būti atliekami nustačius įtariamą rizikos atvejį.

V SKYRIUS

VIDAUS KONTROLĖS ĮGYVENDINIMAS IR INFORMACIJOS TEIKIMAS

21. Vidaus kontrolė integruota į ministerijos veiklą.

22. Už ministerijos vidaus kontrolės politikos įgyvendinimą ir tobulinimą atsakingas ministerijos kancleris.

23. Už ministerijos vidaus kontrolės politikos įgyvendinimo priežiūrą ministerijos struktūriniuose padaliniuose atsakingi Strateginio ir finansų valdymo skyrius ir Strateginių pokyčių grupė.

24. Už vidaus kontrolės politikos įgyvendinimą ministerijos struktūriniuose padaliniuose atsakingi padalinių vadovai. Jie kiekvienais metais iki vasario 1 d. ministerijos vidaus kontrolės įgyvendinimo metinės ataskaitos rengėjui teikia savo padalinio vidaus kontrolės įgyvendinimo metines ataskaitas.

25. Už vidaus kontrolės politikos įgyvendinimą ministerijai pavaldžiose ar atskaitingose institucijose atsakingi jų vadovai. Jie kiekvienais metais iki vasario 1 d. ministerijai teikia savo institucijos vidaus kontrolės įgyvendinimo metines ataskaitas.

26. Pagal ministerijos padalinių ir pavaldžių institucijų pateiktas vidaus kontrolės įgyvendinimo ataskaitas ministerijos Strateginio ir finansų valdymo skyrius kartu su Strateginių pokyčių grupe rengia ir teikia Finansų ministerijai ministerijos vidaus kontrolės įgyvendinimo ataskaitas.

27. Vidaus kontrolės tikslų pasiekimas vertinamas kasmet rengiant metų strateginio veiklos plano vykdymo ataskaitas, kurias pagal programų vykdytojų ir asignavimų valdytojų pateiktą informaciją rengia ministerijos Strateginio ir finansų valdymo skyrius. Programų vykdymas nagrinėjamas pagal einamiesiems metams planuotus programų tikslų ir uždavinių vertinimo kriterijus ir planuotoms priemonėms panaudotus asignavimus.

28. Ministerijos finansų kontrolė yra ministerijos vidaus kontrolės dalis. Finansų kontrolė atliekama vadovaujantis Aplinkos ministerijos finansų kontrolės taisyklėmis, patvirtintomis 2009 m. liepos 23 d. ministro įsakymu Nr. D-437 „Dėl Aplinkos ministerijos finansų kontrolės taisyklių patvirtinimo“, reglamentuojančiomis finansų kontrolės organizavimą ministerijoje ir ministerijos finansų kontrolę atliekančių darbuotojų pareigas ir atsakomybę. Už ministerijos finansų kontrolę atsakingi ministras, ministerijos kancleris, jų paskirti ministerijos darbuotojai, centralizuotos apskaitos įstaigos (Nacionalinis bendrųjų funkcijų centro) vadovas bei jo paskirti centralizuotos apskaitos įstaigos darbuotojai, atsižvelgiant į ministerijos ir centralizuotos apskaitos įstaigos atliekamas funkcijas, nustatytas Centralizuoto viešojo sektoriaus subjektų buhalterinės apskaitos organizavimo tvarkos apraše, patvirtintame Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2018 m. gegužės 23 d. nutarimu Nr. 488 „Dėl Centralizuoto viešojo sektoriaus subjektų buhalterinės apskaitos organizavimo tvarkos aprašo patvirtinimo“.

29. Ministerijos Informacinių technologijų skyrius nustato kibernetinio saugumo pavojus, vertina jų atsiradimo tikimybes ir neigiamas pasekmes. Numato veiksmus įvykus prognozuojamai kritinei situacijai.

30. Ministerijos Korupcijos prevencijos ir vidaus tyrimų skyrius koordinuoja ir kontroliuoja korupcijos prevencijos priemonių įgyvendinimą ministerijoje ir ministerijai pavaldžiose įstaigose ir įmonėse, ministerijos korupcijos prevencijos programos įgyvendinimą. Kontroliuoja darbuotojų, turinčių administravimo įgaliojimus, ir ministerijai pavaldžių įstaigų ir įmonių vadovų viešųjų ir privačių interesų suderinimą, teikia rekomendacijas ir konsultuoja

ministerijos personalą viešųjų ir privačių interesų derinimo ir lobistinės veiklos klausimais; koordinuoja ir kontroliuoja dovanų politikos įgyvendinimą ir vykdymą; atlieka korupcijos rizikos analizės stebėsenos kontrolę; vertina ministerijos rengiamus teisės aktų projektus antikorupciniu požiūriu.

31. Ministerijos duomenų apsaugos pareigūnas stebi, kaip laikomasi 2016 m. balandžio 27 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2016/679 dėl fizinių asmenų apsaugos tvarkant asmens duomenis ir dėl laisvo tokių duomenų judėjimo ir kuriuo panaikinama Direktyva 95/46/EB (Bendrasis duomenų apsaugos reglamentas) (toliau – Reglamentas (ES) 2016/679), vykdo kitas Reglamento (ES) 2016/679 39 straipsnyje apibrėžtas užduotis.

32. Vadovaudamiesi Reglamentu (ES) 2016/679, ministerijos padaliniai pildo jų atliekamo asmens duomenų tvarkymo veiklos įrašus, konsultuodamiesi su ministerijos duomenų apsaugos pareigūnu, atlieka poveikio asmens duomenų apsaugai vertinimą, diegia technines ir organizacines apsaugos priemones, numato veiksmus, kurie turėtų būti atliekami nustatytam įtariamam asmens duomenų saugumo pažeidimui.

33. Ministerijos Valstybės turto ir viešųjų pirkimų skyrius užtikrina, kad ministerijos viešieji pirkimai būtų atliekami vadovaujantis Viešųjų pirkimų įstatymu, Aplinkos ministerijos viešųjų pirkimų organizavimo ir vykdymo tvarkos aprašu, patvirtintu Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2017 m. birželio 20 d. įsakymu Nr. D1-517 „Dėl Aplinkos ministerijos viešųjų pirkimų organizavimo ir vykdymo tvarkos aprašo patvirtinimo“, nepažeidžiant kitų teisės aktų, ir kad lėšos, skirtos pirkimams, ir įgytas turtas ir paslaugos būtų valdomi racionaliai.

34. Ministerijos Dokumentų valdymo ir asmenų aptarnavimo skyrius teikia ministerijos vadovybei ataskaitas dėl ministerijos darbuotojų vėlavimo atlikti pavestas užduotis, užtikrina, kad ministerijos vadovybė laiku gautų Vyriausybės posėdžių ir pasitarimų medžiagą, bei pagal kompetenciją teikia ministerijos vadovybei gautus dokumentus, nustatyta tvarka organizuoja dokumentų perėmimą iš administracijos padalinių, koordinuoja ir užtikrina jų tinkamą tvarkymą ir apskaitą.

35. Ministerijos Strateginės komunikacijos skyrius užtikrina efektyvią vidinę ir išorinę informacijos sklaidą, kontroliuoja, kad nebūtų pažeidžiami skyriaus funkcijas reglamentuojantys teisės aktai.

36. Ministerijos Teisės ir personalo skyrius kontroliuoja vidaus tvarkos taisyklių laikymąsi, ruošia dokumentų projektus dėl darbuotojų skatinimo, tarnybinių nuobaudų skyrimo, teikia ministrui arba jo įgaliotam asmeniui siūlymus dėl darbo drausmės, darbo sąlygų ministerijoje gerinimo.

37. Ministerijos Centralizuoto vidaus audito skyrius ministro pavedimu vertina aprašo nuostatų įgyvendinimą ministerijoje, vidaus kontrolės veiksmų savo iniciatyva nevykdo.

38. Ministerijos Strateginių pokyčių grupė prižiūri ministerijos procesų žemėlapi, užtikrina, kad jame esančių veiklos procesų peržiūra būtų inicijuojama ne rečiau nei kartą per metus, taip pat teikia siūlymus procesų savininkams apie esamų procesų keitimo, tobulinimo ir naujų procesų aprašymo poreikį.

39. Kiekvienas ministerijos padalinys yra atsakingas už savo valdomų ministerijos veiklos procesų keitimą, tobulinimą ir naujų procesų aprašymą, bendradarbiauja su kitais padaliniais užtikrindamas Vidaus kontrolės politikos uždavinius ir tikslus.
